

Fig. 2. Koncentration af nitratkvælstof i grundvand i forskellig dybde i sandjord ved Over Jerstal. Efter Frimodt Pedersen (1983).

I de østdanske, lerede moræneområder, er grundvand, der udvindes fra dybe lag, i reglen næsten NO₃⁻-frit, Miljøstyrelsen (1983). Dette kan hænge sammen med dets større alder, men Lind og Pedersen (1976) har også fundet, at det grå moræneler indeholder reaktivt ferrojern, som er i stand til at reducere NO₃⁻ til N₂ og N₂O. Også Bennetzens undersøgelser (1978) tyder på reduktion af nitrat i lerede undergrundslag. De pågældende lerlags reduktionskapacitet kan være meget forskellig (Lind og Pedersen (1976)), og det må forudses, at den med tiden vil bruges op (Tjell (1983)).

De forskellige driftsforhold i Øst- og Vestdanmark

Forskellene mellem Øst- og Vestdanmark vedrører ikke blot nedbør og jordbund, men

også driftsforholdene. Mens tætheden af svin er ret ens i landets forskellige amter, findes en meget stor del af kvæget i Vestdanmark, her forstået som de sandede dele af Jylland. I disse områder produceres derfor mest husdyrgødning, og på grund af den større grovfoderproduktion er det også dér, at forbruget af kunstgødningskvælstof er størst. Tabel 3 illustrerer disse forhold.

Selv om grovfoderafgrøder optager mere kvælstof end f.eks. byg, må driftsformerne medføre større NO₃⁻-udvaskning i Vest end i Øst. Dette, fordi et intensivt husdyrbrug intensivt husdyrbrug indebærer, at jorden i højere grad tilføres kvælstof med organisk materiale, navnlig husdyrgødning, og dermed i en form, hvor det ikke er direkte plantetilgængeligt. Husdyrgødnings sammensætning fremgår af tabel 4.